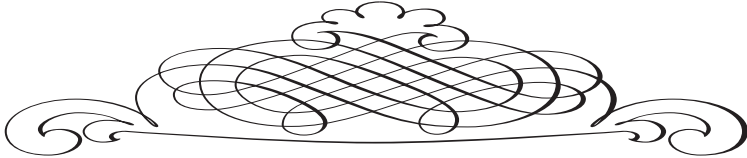

Розділ 1

Відлуння події (до 110-річчя О. Мессіана) та паризькі музичні акценти

УДК 130.2

DOI 10.34064/khnum2-1401

Данилова В. Є.

ORCID 0000-0002-1577-8275

Харківська державна академія культури,
61057, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна

Життєві події та художні події. Характерні риси, спільні ознаки

АНОТАЦІЯ ■ Данилова В. Є. Життєві події та художні події. **Характерні риси, спільні ознаки.** ■ Проаналізовано концепт «подія» в емпіричному та художньому аспектах. Виявлено умови, за яких відбувається життєва подія. Розкрито передумови виникнення та поширення «художніх подій» у сучасному соціокультурному просторі. Встановлено, що художня подія водночас належить як культурі повсякденності, так і художній культурі. «Перетин меж» емпіричної і художньої дійсності є сутнісною характеристикою посткласичної культури. Констатовано, що саме суб'єкт є маркером, який їх розмежує та визначає межі культури. Це об'єктивно унеможливає остаточне визначення меж простору емпіричної та художньої дійсностей, тому доречним буде наголосити на їх трансгресивному розвитку. Опи-

сано класифікацію подій за рівнем суб'єктності сприйняття. Досліджено значення емоційного впливу як складової частини «спеціальної художньої події». Особливо висвітлено відмінності художньої події від події, що відбувається в емпіричній дійсності. Розкрито обставини, у яких одну й ту саму подію можна наділити властивостями художнього й емпіричного. ■ **Ключові слова:** подія, життєва подія, художня подія, емпірична дійсність, художня дійсність.

АННОТАЦИЯ ■ Данилова В. Е. **Жизненные события и художественные события. Характерные черты, общие признаки.** ■ Проанализирован концепт «событие» в эмпирическом и художественном аспектах. Выявлены условия, при которых происходит жизненное событие. Установлено, что художественное событие одновременно принадлежит как культуре повседневности, так и художественной культуре. Раскрыты предпосылки возникновения и распространения «художественных событий» в современном социокультурном пространстве. «Пересечение границ» эмпирической и художественной действительности является сущностной характеристикой постклассической культуры. Констатировано, что именно субъект является маркером, который их разделяет и определяет границы культуры. Это объективно делает невозможным окончательное определение границ пространства эмпирической и художественной действительности, поэтому уместно сделать акцент на их трансгрессивном развитии. Описана классификация событий по уровню субъектности восприятия. Исследовано значение эмоционального воздействия как составной части «специального художественного события». Отдельно освещены отличия художественного события от события, происходящего в эмпирической действительности. Раскрыты обстоятельства, при которых одно и то же событие может быть наделено свойствами художественного и эмпирического. ■ **Ключевые слова:** событие, жизненное событие, художественное событие, эмпирическая действительность, художественная действительность.

ABSTRACT ■ Danylova V. Ye. **Life events and artistic events. Outstanding characteristics and common features.**

■ **Background.** In recent decades, within the boundaries of postclassical culture, the concept of “event”, which has long been actively used both in

everyday life and in scientific discourse, acquires new meanings and is realized in innovative forms. In this regard, it becomes necessary to highlight an “artistic event” as a cultural creative technology, which is becoming widespread in the development of postclassical culture, and study the role of “special artistic event” in the modern process of functioning of global and local cultures.

Objectives. The aim of the article is to conceptualize events in the artistic and empirical reality and identify the conditions of their convergence.

Research methodology. The author applies the method of terminological analysis for the insight into the concept of “event” in the empirical and artistic reality. The article provides a detailed application of philosophical and culturological method whereby the event is seen as sociocultural phenomenon; psychoanalytical method for the analysis of the impact of life events on the emotional state of a man; the methods of analysis and synthesis to determine the existence conditions of the events in the empirical and artistic reality; structural and comparative method that has permitted to reveal the basic elements in the structure of an artistic event and its difference from an empirical event.

Results. The development trends of artistic practices in the post-classical culture convey the blending of the mundane and the social, cultural plan, the destruction of boundaries between the life and the artistic, the ability to create the events that can be classified both as empirical evidence and as an artistic act. All these properties are included in actionism as a form of modern art. The events that are created within this trend have the character of artistic events: the organization of action, the presence of the author, ideological content, focus on the target audience, publicity. At the same time such an event occurs in the empirical reality of an object (objects) that it is designed to. Such an event affects a human being (society) very seriously, introducing new concepts (ideas, images) into the outlook. These effects can be both positive and negative, aesthetic as well as anti-aesthetic.

A classification of events according to the level of subjectivity has been developed, which includes such concepts as “micro-event”, “event”, “special event” and “special artistic event”. In any case, a person that perceives a creative product of actionism experiences life events that affect and sometimes change his mental nature, behaviour, emotional state. The author of such event can be any person who needs and has a desire to introduce the idea into the socio-cultural environment.

“Micro-event” is a familiar action to an individual. It develops the course of everyday life and does not require the analysis and the search for interpretations. Micro-events occur as a result of natural changes that are logical in the given circumstances of human actions, which are part of the framework of everyday existence.

“Event” is an act, as the result of which a person experiences changes in his/her internal and external environment. The result of the event is always a change in the internal state, the break up, forming new views, gaining new knowledge.

“Special event” is an action organized for the purpose of achieving certain goals through direct influence on the subject’s consciousness. A “special event” always has a specific initiator and a certain level of organization, that is, it cannot happen by chance, even if the subject perceives it in such a way. An individual can be both the author of a “special event” and the subject on which it is directed. In the latter case, it can be said that a “special event” has occurred if there has been an internal process of comprehension and certain indoctrination, characteristic of the “event” in general. That is, the mechanism of human perception of a random natural “event” or deterministic by another individual remains unchanged.

“Special artistic event” is an action organized for the purpose of achieving certain goals, through the direct influence on the subject’s consciousness using artistic methods. The purpose of creating a “special artistic event” is to unite groups of people, introduce new ones and maintain the conventional value paradigms during a certain action. That is, a “special artistic event” cannot be organized solely for aesthetic reasons, cannot represent value in and of itself, in the isolation from the information and emotional innate content. “Special artistic events” contain significant creative potential; they can be used as an instrument for developing a dialogue between social and cultural groups, for the creation of united global communities based on common axiological guidelines.

Conclusions. The reason for the rapid spread of ideas embodied in “special artistic events” is the principle of an action, based on an emotional rather than rational piece of information. Symbolic, nonverbal elucidation of the ideological component is the most productive tool for influencing and interrelating with broad audiences. Since “special artistic events” are now a powerful, effective tool for advancing ideas and forming values, it is important to use their potential for designing and introducing into the culture of socially significant values and paradigms. Their scope extends to the entire field of culture: the author confirms

this fact by considering the most important aspects of socio-cultural life, in which “special artistic events” are realized.

The dominant feature that distinguishes a “special event” from a “special artistic event” is the artistic and symbolic component, the presence of which indicates the relation of the latter to artistic reality, at the same time it has synchronous unfolding in the everyday reality.

Novelty. An attempt is made at identifying the differences of events in the empirical and artistic reality and considering the aspects of their convergence in terms of the post-classical culture.

The practical significance. The obtained results make it possible to establish the basis for further reflection of the concept “event”. The findings in this paper can be used in pedagogical and educational practice while preparing the general and specialized courses in cultural studies, art criticism, directing mass festivals.

■ **Key words:** event, life event, artistic event, empirical reality, artistic reality.

Постановка проблеми. Концепт «подія» виник доволі давно. Це поняття упродовж розвитку цивілізації активно використовувалося в повсякденному людському житті. Не новим воно є і для наукового дискурсу, оскільки досліджується в різних аспектах і застосовується в певних наукових дисциплінах. Але в останні десятиліття в межах розвитку посткласичної культури поняття події набуває нових значень і реалізується в інноваційних формах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термін «подія» пов’язують з ім’ям видатного філософа М. Гайдеггера, котрий одним із перших спробував описати й осмислити категорію «по-дії» [14]. Філософ розмежовує поняття «по-дія» та «подія»; останнє трактується як те, що інколи називається «випадком», «пригодою». Інше онтологічне розуміння цього терміна наводить Р. Інгарден, в якого спосіб існування подій полягає у «входженні в буття» і в негайній пригоді – причому перше і друге мають місце в один момент [8]. Згідно з концепцією А. Н. Уайтхеда, субстанція світу – це процес, отже, будь-яке явище, будь-який об’єкт по суті своїй є подією [17]. Надалі ця концепція розвивається в працях Ж. Дельоза [6] та Л. Вітгенштайна [7]. Фе-

номенологію події розробляють В. П. Руднев [16] та М. М. Бахтін [5]. Концепт «подія» в лінгвістиці та філософії мови досліджує Н. Д. Арутюнова [2], візуальну складову події – Д. В. Петренко [13].

В усіх зазначених працях **не проаналізовано** відмінностей між подіями в емпіричній та художній дійсності й аспекту їх зближення в умовах посткласичної культури. Актуальним є й питання дисбалансу між зростанням кількості «спеціальних художніх подій», їх якісними трансформаціями і лакунами в культурно-мистецькому категоріальному апараті, необхідному для їх визначення в посткласичній культурі. **Метою даного дослідження** є аналіз відмінностей подій в емпіричній та художній дійсності та розгляд аспектів їх зближення в умовах посткласичної культури, що становить його **наукову новизну**.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «подія» є міждисциплінарним, спектр його застосування поширюється на соціальні, гуманітарні та технічні науки. Тобто подія може трактуватися як явище природне (геологічне, фізичне, біологічне, екологічне, космологічне тощо); історичне; психобіографічне («історія життя»); світове (катастрофи, війни, епідемії); як випадок (подієвість повсякденного досвіду). Згідно з тлумаченням, наведеним у новій філософській енциклопедії, подією можна назвати будь-яке явище, після звершення якого скасовуються колишні принципи спостереження, тобто це явище індивідуалізується у своїй унікальній і неповторній сутності. Подія відрізняється від нейтральності та пасивності явища; або ж: подія – це явище, що набуло індивідуальні ознаки, навіть власне найменування [11]. Таке трактування події відображає суть цього концепту для деяких точних дисциплін (фізика, математика, інформатика та ін.). Але йдеться про подію в емпіричній та художньої дійсності, а це означає: у цьому контексті першочергову роль відіграє не сам факт зміни, який відбувся в певному просторі та часі, а його значення і ціннісний зміст, ставлення до цього факту. Таким чином, найважливішою характеристикою події в емпіричній та художній дійсності стають її суб'єктивна оцінка, сприйняття, переживання. Дієвий акт може набути статусу події тільки за наявності суб'єкта (учасника, свідка, спостерігача), котрий у процесі усвідомлення наділяє явище, що від-

булося, аксіологічними властивостями. Подія – це те, що відбулося, збулося, конкретний момент, проміжок часу, те, що є осмисленим [3].

У сучасному соціальному і культурному просторі постійно відбуваються численні події. Одні суб'єкти (спостерігачі або учасники) можуть сприйняти їх як значущі і, відповідно, надати їм смислового та емоційного змісту, на других ця ж подія ніяк не вплине, треті взагалі можуть не знати про те, що трапилося. Це означає, що будь-яка подія – суб'єктивна і залежить від індивідуального сприйняття особистості. Результатом події завжди слугує зміна внутрішнього стану: припинення відносин, формування нових поглядів, здобуття нових знань. Сприйняти – значить, по суті, онтологізувати, долучитися до процесу взаємодії з існуючою реальністю, стати причетним до неї [4, с. 8]. Таким чином, події можуть набувати різних значень та змістів залежно від позиції суб'єкта, котрий сприймає.

Усі вищеназвані ознаки однаково характерні для подій, що відбуваються в емпіричній та художній дійсності. І хоча одні події можуть відбуватися в реальному житті, а інші – у створеному автором середовищі, вони матимуть однакові сутнісні характеристики. Можна вважати, що подія відбулася, якщо виконано три умови, визначені Вадимом Рудневим:

– це відбувається з кимось, хто обов'язково повинен мати антропоморфну свідомість (якщо в певному творчому акті подія відбувається з твариною чи неживим предметом, то він обов'язково наділяється людською свідомістю);

– для того, щоб те, що відбувається, могло стати подією, воно повинно стати для особистості – носія свідомості – чимось, що значно змінює його поведінку в масштабі всього життя або певної його частини;

– подія тільки в тому разі може стати подією, коли вона описана як подія [16, с. 57].

Подія, яка відбувається в емпіричній дійсності, нерозривно пов'язана з поняттями «життєвого світу» і «життєвого досвіду» і розгортається у двох просторах – соціальному, культурному, громадському, організованому як присутність Інших, та внутрішньому просторі індивідуума, свідомості й самосвідомості особистості, особистіс-

ному внутрішньому діалозі й аутоспілкуванні. Останнє виявляється і може чітко проявлятися у відповідній дії, жесті, вчинку, в актах участі і взаємодії, в яких і відбувається «зворотний» вихід у соціум. Подія, будучи частиною «життєвого світу» людини, виникає в процесі інтерсуб'єктивної взаємодії та реалізується у соціумі.

Усі події, які відбуваються в емпіричній дійсності, утворюють певну послідовність, що становить життєвий шлях окремої людини. Життєва подія – це структурно-функціональна одиниця життєвого шляху. «Випадок, факт життя, що має суттєві наслідки для його подальшого перебігу, започатковує новий спосіб життя, перебудову внутрішнього світу і соціальної поведінки особистості, інакше кажучи, переломний момент у ньому» [9, с. 16]. Можна виокремити певні стандартні події, які в різних умовах та у різний час відбуваються в житті більшості людей. Наприклад, події розвитку та переходу: здобуття освіти, залишення батьківського будинку, початок трудової діяльності, весілля, народження дітей.

Ключовим поняттям для класифікації подій є рівень суб'єктності особистості в побудові свого життєвого шляху. Н. А. Логінова [9] говорить про три рівні суб'єктності та три відповідні типи подій.

– *Події середовища*. Відповідають нижчому рівню суб'єктності. Такі події не плануються, не передбачаються суб'єктом, його ініціатива відсутня. Вони «трапляються» стихійно, за програмою природи, суспільства або з волі історії. Суб'єкт стосовно них є жертвою або борцем.

– *Події внутрішнього світу*, враження, також «трапляються» самі, проте активність суб'єкта вища: щоб враження ввійшло в біографію, потрібне певне ставлення до нього. «Відношення визначається зустрічною внутрішньою роботою із самовизначенням у світі, проектуванням свого життєвого шляху в ньому» [9, с. 79]. Зустріч внутрішньої роботи із зовнішньою подією зумовлює перебудову свідомості, знаходження того, що шукали, і розуміння раніше незрозумілого.

– *Події поведінки, вчинки*. Це події, що відповідають вищому рівню суб'єктності. Вчинок є одиницею суспільної поведінки особистості, він відображає її ставлення до певних явищ, характер, моральний зміст. Вчинок вищого рівня – це подвиг. Вчинок обов'язково передре

життєвому вибору особистості, вчинок у підсумку – це активне ствердження чи заперечення певної цінності.

Послідовність життєвих подій можна представити як наратив. Життєвий шлях розуміється як процес осмислення і переосмислення минулих подій, у результаті якого створюється єдина історія (наратив). Наратив – внутрішня репрезентація життєвого шляху особистості. Основною функцією наратива є впорядкування досвіду, символізація суб'єктивних переживань. Наративний метод широко застосовується в сучасних художніх практиках. Як приклад – репрезентація життєвих подій певних людей у численних телевізійних програмах та інших засобах масової інформації. Таким чином, у формі наратива емпірична подія набуває ознак художньої.

Подію в емпіричній дійсності так само можна розглядати як форму акту мовлення – перформатива – тобто висловлювання, еквівалентного дії. Перформатив належить до контексту життєвих подій, створюючи соціальну, комунікативну або міжособистісну ситуацію, яка зумовлює певні наслідки (вбачення, накази, заборони, запрошення). Перформатив може існувати в емпіричній і художньої дійсності одночасно. Наприклад, висловлювання «Оголошую Вас чоловіком і дружиною» є кульмінацією, результатом ритуалу одруження. Усі символічні дії та художні прийоми, що належать до цього ритуалу, слугують головній меті, яка досягається саме цим перформативом. Водночас проголошене висловлювання відображає життєву подію, яка відбулася, – створення сім'ї.

В емпіричній дійсності для того, щоб перформатив відбувся, достатньо того, щоб особа, котра його проголошує, була наділена відповідними повноваженнями [12, с. 27] і перебувала в актуальному просторі та часі. Тобто наказ стане дією, якщо його проголосить уповноважений начальник своїм підлеглим у робочий час на робочому місці. У художній дійсності самих слів (перформативів) для здійснення дії недостатньо, необхідним є створення певного середовища і виконання визначених дій. Так, у ритуалі посвяти в будь-яку спільноту суб'єкт повинен перебувати в певному художньому просторі, бути «зануреним» в атмосферу майбутньої події. Потім виконують символічні дії, можливе долання випробувань, проголошення клятви. Усе це повин-

но ввести людину в певний емоційний стан, підготувати її до акту посвячення через долучення до інтерсуб'єктивності спільноти, у якій створені умови передання і впровадження знання, досвіду, настанов. Тільки за таких умов перформативний вислів стає дією.

Події, що відбуваються в *художній дійсності*, мають ознаки, які не притаманні подіям в емпіричній дійсності. Як головні, слід виокремити такі властивості художньої події: символічність, організованість, ідейність, спрямованість, публічність.

Подія в художній дійсності репрезентує життєвий матеріал у художніх образах. Через символи можна онтологізувати емоції, душевні переживання і психічні реакції. Символ переводить їх з «невидимого» і невлонимого світу духу у «видимий» та об'єктивний світ фізичних реакцій. Художня подія містить «культурний код» у широкому розумінні цього поняття. Клотер Рапай дає йому таке визначення: «Культурний код – це несвідомий зміст тієї чи іншої речі або явища (машина, їжа, відносини, навіть країна в контексті культури, у якій ми виховані)» [15]. На практиці для реалізації ідеї в символах і образах застосовується метод театралізації. За його допомогою вирішуються такі завдання: пов'язуються всі компоненти події, посилюється атмосфера, відбувається активізація учасників, привертається увага аудиторії, передається головна ідея. «Театралізація може розважати, спонукати до чогось і навчати нас. Вона може допомогти відсвяткувати або ознаменувати важливі моменти нашого життя, насолодитися світом навколо нас. Це підтримує наші ритуали і церемонії, спонукає нас збиратися» [18, с. 270–271].

Якщо подія в емпіричній дійсності переважно відбувається сама по собі, через збіг певних обставин, то художня подія завжди заздалегідь спланована й організована, має ініціаторів і авторів. Більше того, етап планування й організації події за часом значно перевершує етап її реалізації, конкретного втілення.

У художній події завжди міститься ідея, якою вона зумовлена, здійснюється трансляція певного смислу – інформаційних повідомлень, культурних цінностей, аксіологічних орієнтирів. Упровадження певних ідей та настанов допомагає конструювати інтерсуб'єктивну спільноту й керувати взаємодіями в ній. Таким чином, ідея художньої

події завжди соціально спрямована. Так, Ніклас Луман називає подію технікою управління змістами [10].

Подія, що відбувається в художній дійсності, завжди має конкретних адресатів, її вплив спрямовано на певну (заздалегідь визначену) цільову аудиторію. Залежно від складу конкретної аудиторії відбувається відбір засобів впливу на неї.

Подія емпіричної реальності може бути приватною і не поширюватися на аудиторію. Художня подія відбувається в публічному просторі. Публічність передбачає присутність Інших. «Публічність означає наявність інших, які бачать, що ми бачимо, і чують, що ми чуємо, засвідчує нам реальність світу і нас самих» [1, с. 69]. Організатори художньої події завжди прагнуть зробити її інформаційним приводом і надати їй суспільного розголосу.

Якщо події, що відбуваються в художній дійсності, мають певні характерні властивості, виникає запитання: чи може одна й та сама подія одночасно бути емпіричним і художнім явищем? Михайло Бахтін у праці «До філософії вчинку» порушує це питання таким чином: «... стикаються два світи, абсолютно не сполучені та не проникненні один для одного: світ культури і світ життя... акт нашої діяльності, нашого переживання, як дволикий Янус, дивиться в різні сторони: в об'єктивну єдність культурної сфери і в неповторну одиничність життя, але немає єдиного плану, де обидва лики взаємно себе визначали б стосовно однієї-єдиної єдності. Цією єдиною єдністю і може бути тільки єдина подія буття» [5].

Тенденції розвитку художніх практик у посткласичній культурі свідчать про злиття повсякденного і соціального, культурного планів, про руйнування меж між життєвим і художнім, про можливість створення подій, які можна класифікувати одночасно як емпіричний досвід і як художній акт. Усі ці властивості характерні для акціонізму як форми сучасного мистецтва. Події, що створюються в межах цієї течії, мають ознаки мистецької події: організованість дії, наявність автора, ідейність, спрямованість на цільову аудиторію, публічність. Одночасно така подія відбувається і в емпіричній дійсності об'єкта (об'єктів), на який вона спрямована. Така подія суттєво впливає на людину (суспільство), вносячи нові концепти (ідеї, образи) в її

(його) світогляд. Ці впливи можуть бути як позитивними, так і негативними, як естетичними, так і антиестетичними. У будь-якому разі людина, котра сприймає акціоністський твір, переживає життєву подію, яка зацікавлює, а іноді і змінює її ментальну сутність, поведінку, емоційний стан. Автором такої події може бути будь-яка людина, котра має потребу і бажання впровадити певну ідею в соціокультурне середовище.

Висновки. Художньою подією в сучасному просторі може стати будь-яка галузь життєдіяльності людини, яка художньо трансформована, будь-який об'єкт, позбавлений своєї первісної функції та перенесений в інше середовище. Дедалі частіше художні події стають засобом вираження суспільних думок, оскільки своєю образністю, символічністю, неординарним поданням змісту здатні привернути більше уваги, ніж класичні мітинги та інші форми протесту. Такі дії передбачають провокацію, емоційне сприйняття, уведення в стан шоку – тільки таким чином можливо «розірвати» буденну емпіричну дійсність і створити подію. У процесі подальшого розвитку посткласичної культури саме події, що мають художні ознаки та відбуваються в емпіричній дійсності, стають одним з основних інструментів створення громадської думки та впровадження культурних, політичних та комерційних ідей. Відповідно до цього, виникає необхідність наукової рефлексії сучасних соціокультурних подій.

Перспективи подальших досліджень полягають у розгляді основних видів подій та їх функцій. Окремого опрацювання потребує визначення соціокультурного значення подій та питання їх розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арендт Х. *Vita Activa*, или о деятельной жизни. СПб. : Алетейя, 2000. 437 с.
2. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений. Оценка. Событие. Факт. Москва : Наука, 1988. 338 с.
3. Бадью А. Манифест философии / сост. и пер. с фр. В. Е. Лапицкого. СПб. : Machina, 2003. 184 с.
4. Барабанщиков В. А. Восприятие и событие. СПб. : Алетейя, 2002. 512 с.

5. Бахтин М. М. К философии поступка. *Философия и социология науки и техники* : ежегодник, 1984–1985. М. : Наука, 1986. С. 80.
6. Делез Ж. Логика смысла. Москва : Раритет ; Екатеринбург : Деловая книга, 1998. 480 с.
7. Козлова М. С. О переводе философских работ Витгенштейна. *Путь*. 1995. № 8. С. 391–402.
8. Лебедев М. В. Концепция времени в экзистенциальной онтологии Ингардена. *Вопросы философии*. 2006. № 12. С. 145–163.
9. Логинова Н. А. Психобиографический метод исследования и коррекции личности. Алматы : Казак университеті, 2001. 176 с.
10. Луман Н. Что такое коммуникация. *Социологический журнал*. 1995. № 3. С. 114–125.
11. Новая философская энциклопедия : в 4 т. / под ред. В. С. Стёпина. Москва : Мысль, 2000–2001. URL : <https://iphlib.ru/library/collection/newphilenc/page/about>
12. Остин Дж. Л. Слово как действие. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 17. Теория речевых актов. Москва : Прогресс, 1986. С. 22–129.
13. Петренко Д. В. Подія в трансформаціях візуальності: філософсько-антропологічний вимір. Харків, 2009. 26 с.
14. Поздняков М. В. «О событии» («Vom Ereignis») М. Хайдегера. *Вопросы философии*. 1999. № 7. С. 140–157.
15. Рапай К. Культурный код. Как мы живем, что покупаем и почему : пер с англ. Москва : Альпина Бизнес Букс, 2008. 167 с.
16. Руднев В. П. Философия языка и семиотика безумия. Москва : Территория будущего, 2007. 528 с.
17. Уайтхед А. Н. Избранные работы по философии : пер. с англ. Москва : Прогресс, 1990. 720 с.
18. Silvers, J. R. Professional Event Coordination. 2nd ed. Hoboken, New Jersey: Publ. by John Wiley & Sons Inc., 2012. 492 p. (The Wiley Event Management Series).

REFERENCES

1. Arendt, H. (2000). *Vita Activa ili o deyatelnoy zhizni [Vita Activa or about active life]*. St. Petersburg: Aleteyya, 437 [in Russian].

2. Arutyunova, N. D. (1988). *Tipy yazykovykh znacheniy. Otsenka. Sobytiye. Fakt* [Types of linguistic meanings. Evaluation. Event. Fact]. Moscow, Russia: Nauka, 338 [in Russian].
3. Badiou, A. (2003). *Manifest filosofii* [Philosophy Manifesto]. (V. Lapitskiy Ed., Tranl.). St. Petersburg: Machina, 184 [in Russian].
4. Barabanshchikov, V. A. (2002). *Vospriyatiye i sobytiye* [Perception and event]. St. Petersburg: Aleteyya, 512 [in Russian].
5. Bakhtin, M. M. (1986). K filosofii postupka [To the philosophy of the act]. *Filosofiya i sotsiologiya nauki i tekhniki – Philosophy and sociology of science and technics*: annuary, 1984–1985, 80–92 [in Russian].
6. Deleuze, G. (1998). *Logika smysla* [Logic of meaning]. (Transl. from French). Moscow: Raritet; Ekaterinburg: Delovaya kniga, 480 [in Russian].
7. Kozlova, M. S. (1995). O perevode filosofskikh rabot Ludwiga Wittgensteina [About the translation of the philosophical works by Ludwig Wittgenstein]. *Put – The Way*, 8, 391–402 [in Russian].
8. Lebedev, M. V. (2006). Kontseptsiya vremeni v ekzistentsialnoy ontologii Ingardena [The concept of time in Ingarden's existential ontology]. *Voprosy filosofii – The questions of philosophy*, 12, 145–163 [in Russian].
9. Loginova, N. A. (2001). *Psikhobiograficheskiy metod issledovaniya i korrektsii lichnosti* [The psychobiographical method of research and personality correction]. Almaty: Kazak Universiteti, 176 [in Russian].
10. Luhmann, N. (1995). Chto takoye kommunikatsiya [What is a communication]. *Sotsiologicheskii zhurnal – Sociological journal*, 3, 114–125 [in Russian].
11. *Novaya filosofskaya entsiklopediya* [New philosophical encyclopedia] (2001). (V. S. Stepin Ed.). Moscow: Mysl, 2000–2001. Retrieved from <https://iphlib.ru/library/collection/newphilenc/page/about> [in Russian].
12. Austin, J. L. (1986). Slovo kak deystviye [Word as an action]. *Novoye v zarubezhnoy lingvistike – New in foreign linguistics*, 17, 21–128 [in Russian].
13. Petrenko, D. V. (2009). *Podiia v transformatsiikh vizualnosti: filosofsko-antropologichnyi vymir* [An event in the transformations of

visibility: the philosophical and anthropological dimension]. Kharkiv, 26 [in Ukrainian].

14. Pozdnyakov, M. V. (1999). «O sobytii» («Vom Ereignis») M. Heideggera [About the event (“Vom Ereignis”) by M. Heidegger]. *Voprosy filosofii – The questions of philosophy*, 7, 140–157 [in Russian].

15. Rapaille, C. (2008). *Kulturnyy kod. Kak my zhivem, chto pokupayem i pochemu* [The Culture Code: An Ingenious Way to Understand Why People Around the World Live and Buy As They Do]. (Transl. from Engl.). Moscow: Alpina Biznes Buks, 167 [in Russian].

16. Rudnev, V. P. (2007) *Filosofiya yazyka i semiotika bezumiya* [*Philosophy of language and semiotics of madness*]. Moscow: Territoriya budushchego, 528 [in Russian].

17. Whitehead, A. N. (1990). *Izbrannyye raboty po filosofii* [*Selected works on philosophy*]. (Tranl. from Engl.). Moscow: Progress, 720 [in Russian].

18. Silvers, J. R. (2012). *Professional Event Coordination*. 2nd ed. New Jersey: Publ. by John Wiley & Sons Inc., 492.

Стаття надійшла до редакції 29.11.2018 р.